

Editör'den...

Nur Betül Çelik

Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi

• • •

Bu sayıyla *Kültür ve İletişim* dergisi, on beşinci yılının ilk sayısını çıkarmış oluyor. On beş yıl boyunca, yılda iki kez çıkma vaadimizi yerine getirmeye çalıştık. Bunu başarmamızda katkısı olan herkese teşekkür etmek istiyorum.

On beşinci yılın ilk sayısı, dört özgün makale, bir kitap tanıtımı ve bir değerini yazısı içeriyor. Makalelerin ilki, Şengül İnce'nin "Şapkadan Çıkan: Bir Söylem Analizi Denemesi" başlıklı araştırması. Şengül İnce bu çalışmasında, tarihin "şapka devrimi" olarak kayda geçirdiği, Osmanlı'nın son dönemlerinde Osmanlı erkeğini simgeleyecek kadar yaygınlıkla kullanılan fesin yasaklanması ve yerine Kemalist seçkinlerce bir "medenilik" simgesi olarak kabul edilen fötr şapkanın kabul edilmesini işliyor. İnce, şapka devrimi etrafındaki olayları şapkayı dönemin iktidar/hegemonya mücadelesinin düğüm noktalarından biri kabul ederek irdeliyor. Şapkanın anlamı etrafındaki kamplaşmaya işaret eden İnce, şapkanın daha genelde karşıt kampların iktidar stratejilerinin bir parçası haline gelişini Laclau'nun söylem yaklaşımına yaslanarak açıklamaya çalışıyor.

İkinci özgün yazımız, Eda Çetinkaya'ya ait. Çetinkaya, "1930'lardan 1970'lere Türkiye'nin Gündelik Hayatında Yeni Bir Toplumsallaşma Aracı Olarak Radyo" başlıklı yazısında, bir dizi görüşme aracılığıyla 1930lardan 1970lere uzanan bir süreçte radyonun gündelik hayat pratikleri içinde nasıl konumlandığını anlamaya ve açıklamaya çalışıyor. Yazar, araştırmasında, yaşları radyonun incelemeye konu olan kırk yıl içinde geçirdiği dönüşümlere tanık olmalarına elveren on beş görüşmecinin radyolu yıllara dair deneyimleri üzerinden radyonun aracısı olduğu toplumsallaşma biçimleriyle gündelik hayat pratikleri arasındaki ilişkiyi göstermeyi deniyor. Çetinkaya'nın yazıyı kuran saptaması ise kendi sözüyle şöyle: "Radyo milli birliğin kurulmasında önemli görev almış, kültürel batılılaşmanın ve modernleşmenin göstergelerinden biri olmuş, devletin kültür politikaları dâhilinde hem eğitim ve bilgilendirme, hem de eğlendirme aracı olarak kullanılmış, yeni bir ideoloji ve kültür yaratılırken devlete aracılık, insanların gündelik hayatlarına da eşlik etmiştir."

Gamze Hakverdi'nin çalışması olan "Kültürel Perde ve 'Çirkin Ördek Yavrusu' Filmleri" dergimizin bu sayısının üçüncü özgün makalesi. Hakverdi, çalışmasında, Lacancı psikanalizin sunduğu yorumlama çerçevesini kullanarak Hollywood'a özgü bir anlatı biçimi olduğunu belirttiği "çirkin ördek yavrusu" filmlerini okumayı deniyor. Film anlatısının başat çatışmasının güzel/çirkin karşıtlığı üzerinde inşa edildiği ve çirkin bedenlerin güzelleş(tiril)mesiyle sona eren filmleri, sinema perdesinin kültürel perdeye bağlanma tarzlarını görünür kılabildikleri için tercih ettiğini belirten yazar, Lacan'ın kültürel perdesiyle sinema perdesi arasındaki kesintisiz özdeşliğin nasıl kurulduğuna daha yakından bakmaya çalışıyor.

Yayımladığımız son özgün yazı, Hakan Yüksel'e ait ve "Zamanın Tekeline Çomak Sokmak: Osmanlı'da Toplumsal Yanlılıklar ve Matbaa" başlığını taşıyor. Yazar, Harold A. Innis'in "zaman yanlısı bilgi tekeli" kavramlaştırması bağlamında, Osmanlı İmparatorluğu'nun yönetici Müslüman seçkinlerinin matbaa ile olan "muğlak" ve "ikircikli" ilişkisinin dinamiklerini açıklamayı deniyor. Matbaa ile erken

sayılabilecek bir dönemde tanışmış olan seçkinler, Yüksel'e göre, buna rağmen, İmparatorluğun toplumsal oluşumunda egemen olan "zaman yanlısı bilgi tekeli" nedeniyle matbaayı kullanma konusunda isteksiz davranıyor. Yüksel, matbaanın benimsenmesinde ve yaygın biçiminde kullanılmasında gözlenen tarihsel gecikme hakkındaki bilindik açıklamaların yetersizliğini ifade ettikten sonra, Innis'in "zaman yanlısı bilgi tekeli" kavramlaştırmasının neden daha elverişli bir perspektif sunduğunu örnekler üzerinden gösteriyor.

Bu sayımızda ayrıca A. Nevin Yıldız Tahincioğlu'nun 2011 yılında Postiga Yayınlarından çıkan *Namusun Halleri* adlı kitabı ile ilgili bir tanıtım yazımız var. Özgün Dinçer, yazarın doktora tezini kitaplaştırmış olduğu bu yayını ayrıntılı bir biçimde tanıtıyor. Sayının sonunda, Nejat Ulusay'ın 2011 yılının Kasım ayında Ankara'da düzenlenen "1. Pembe Hayat KuirFest" ile ilgili değerlendirme yazısını yayımlıyoruz. Ulusay, geçmişten bugüne farklı ülkelerde yapılmış *queer* sinema örneklerinin izleyiciye ulaşmasına aracılık eden ve farklı etkinlikleri bünyesinde toplayan bu bağımsız festivali bize ayrıntılı biçimde değerlendiriyor yazısında...

On beşinci yılımızda çıkardığımız bu ilk sayıyı keyifle okumanız umuduyla...

